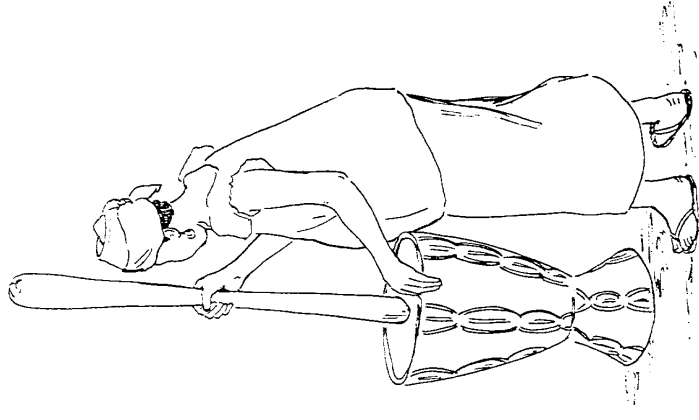

Saareyen Xibaaru

La Maternité

(un livre sur les problèmes de
la grossesse en langue soninkée)

SAAREYEN XIBAARU

LA MATERNITÉ

**(un livre sur les problèmes de
la grossesse en langue soninkée)**

Susan Smeltzer

Mahamadou Bomou

B.P. 195

Kayes, MALI-1999-

Natalinu/Dessins:

Susan Smeltzer (pages 12, 19)

Michael Harrar (dessin du couvert, pages 8, 9, 19, 39)

Mary Crickmore (pages 26-37)

ENDA Tiers-Monde (pages 7, 11, 14, 16, 17, 18, 23, 38, 41)

Mbanji Bawe Ernest (page 4, 5, 42)

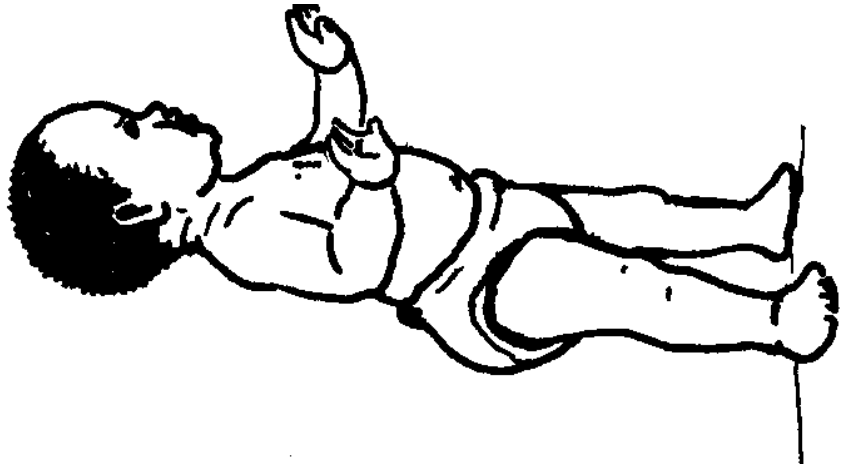
Dépôt Légal N° 103568

1ère trimestre 2000

Imprimé par l'Association SIL à Abidjan

Soninké/1ère édition/500 exemplaires

an foren segege ya falle. Gollinanyokke kontoyen saabu da, doxotoro gabe ra nta SIDA watti fuce ke walla foren di. Kaagume su nan xawa du tangana ke watte yi. Watti fuce ke ra wa piini sere sahanten foren di a do a ga terene. Ken saabu da, beesu nan xawa du tangana ke watte yi.

Roraqe

Yonki saha o kaanun noxon ɓa, yonki saha nuxunton danja; ken ni hanmi ya, hanmi be ga ni o su xibaare yi. Ke kitaabe maanan ni ya na feera kita ken hanmi ya. Ke kitaabe ga sefene xibaaru beenu kanma, kun ni:

- Fi beenu ga jaana sababu yi na borokaaxun kija yugun do yaxarun ɓa, do borokaaxun safaaru dantanto yogo yi.
- Nuxunton xosonden sababunu.
- Nuxunton yittiwutiye.
- Noxo ga wutini moxo be do bera ra ga warene renmun do me naxa moxo be.
- Fore gabe joqen sababunu jalan noxon ɓa do jalan falle.
- Moxo be a ga tuyini ti foren siren ni, do foren yittu.
- Fiinu beenu ga sikki nuxunten ra ga nta saarene ma i ga na a noxon booxo na a saarandi, do ken janji moxo.
- Moxo be nuxunten saare waxatin jaaten ga ragene.
- Nuxuntaaxun goloqu.
- SIDA ni manni, do a ga janbene (jetini) moxo be.

Axa na tu ti Xuusaane doxotoran xirise, Amadu Kamisoxo do Salli Jabbira a xa ga ni Xuusaane doxotoronkan gollinajaana yi, i da

ke kitaabe nuxudunfon xara nan dune ti a yi.
 O maamanden wa katta soro beenu su ga da
 dudoxoto kitaabe ke dabarinden ɓa, kun ga ni:
 ⇒ Mahamadu Bonmu yi, a ya ga da kitaabe ke
 yilla soonkaxannen ɓa.
 ⇒ Busefi Dalla Saranbunu, Dawuda Jewune,
 Baaba Jaara Saranbunu, Buubu Gaata
 Jabbira, Salli Saranbunu, ado D.NA.F.L.A.
 soro, ti safandun faami moxo siren
 koroosinden ɓa.

⇒ Muusa Dalla Saranbunu, koroosindaana.

⇒ Amadu Kamisoxi,

Salli Jabbira, Fili

Sakkiliba do Banbi

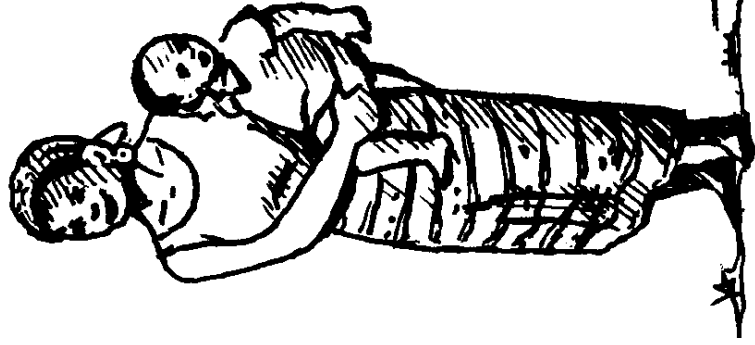
Jabbira, i ya ga ni o

geesundaanon ɓa

yonki saha killen

kanma.

Na ke kitaabe ɓa axa su
 danɓa nafa fo yi. Hari
 na o faamuyen jiidi!

“SIL” fedde

Moxo fillandi:

Watte ke ga na ɓi yaxarin nuxunten ɓa, a
 renmen do watte ke wa saarene. Ken renme
 wuyun gille fe bawo a wa kalla fane.

Moxo sikkandi:

Watte ke ra wa kitene ti foren xa yi.
 Pingundi bunne be ga na SIDA gumen
 pingu, nan yille sere sahannten pingunu ti
 ken bunne baananne yi, sere sahante ke xa
 wa watte ke kitana, laamun do soxondi
 mesellen xa na ken moxo ya di. Watunte ke
 foren ga na wuti na a ro sere sahannten faten
 di, a xa wa watte ke kitana. Sere su ra nta a
 tuunu ti watte ke wa an ɓa doxotoron ga ma

di. Watte ke wa naana soro yogonu da texuye yi, a wa naana yogonu xa da nuxudunwure ma furunfuncun (puje) na bogu yogonu raqen di. SIDA na seren karini fonne fonne ya. SIDA ni watte ya yi a ga bangene sigira baanen na, a ga na bange xa, a tan jewen ya ni.

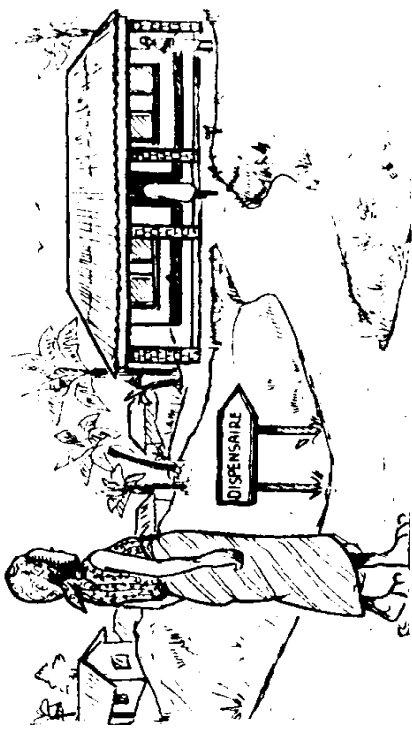
Maali noxon di yere, SIDA wari debe gabe yi. A nan gaba sangaanon ya yi siri. SIDA wa jetini (janbene) moxonu sikki di.

Moxo fana:

Yugon ra wa watte ke jetini (janbene) yaxaren na ti saqalenmaaxun na. SIDA watti funcen ra wa suufunun su bonondini na a ni watten ma bange fina. A ro falle faten di, a ra wa siino segi ma siino tanmi naana kudene. A ra wa watte ke jetini (janbene) sere sahanten na. Yugu yaxinten do yaxarin tana ga na soxu a watti funcen ga yaxare be yi, ken yugo wa watte ke kitana ken yaxare yi, a xa na ri watti funcen kija a yinne yaqen na kan noxon di.

SAAREYEN XIBAARU

Alla ya n da hadamarenmun do daabanun taga na i riiri duna di, fo wo fo do i jiidi moxo. Fiinu yogonu wa naana yaxaren faten di kuudo a na kati noxon wuttu do a ga saarene moxo be jamu do xeeri di. Alla ya n da kun fiinu xa sababu. An ga na kun fiinu batu, an do yonki saha wa toqo doome.

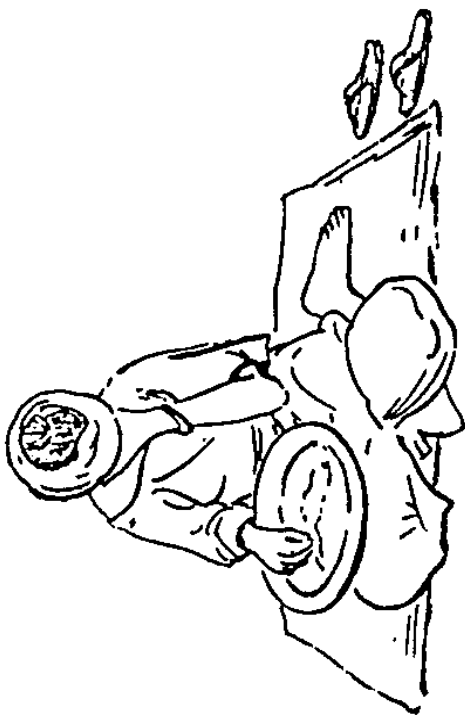
Manni ni yaxarin saaranbalin (boroken) na?

Manni na yaxaren kabana noxo wutten na? Wattu naxati wa a di, kun wa yaxaren kabana na noxon wutu.

1. Yugu yogonu wa a di, renme nta kun faten di. Jaara nta ken na. Masi yogo wa doxotoronka xooron di a ga yugon menin faayini gelli a ra ga naana renme yi.
2. Yaxaru yogonu xa ra nta renme saarana bawo i saarekan watunten ni. Yaxaru yogonu xa do borokaaxun wa saarene. Jaara nta ken na. I nan xawa dagana du faayi doxotoron ne na a tu gelli ken ya ga ni.
3. Yaxaru yogonu xa foren sire feti. Ken wa i kabana na laadan wari ti i moxon na. Ken xa ra wa i kabana noxon wuttu. Foren yittu yogonu wa a di, yaxaren ra ga i tirindini doxotoron na gelli a ga a tu ti foren xibaaren ya ni i saareyen-balaaxun na. A nta xawa na kun yittu

Watte be toxon ga ni SIDA:

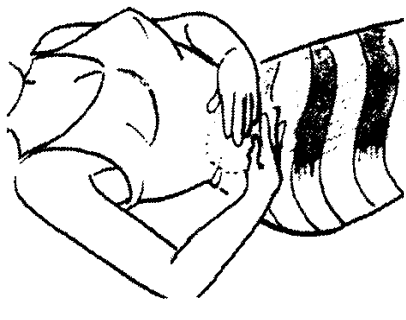
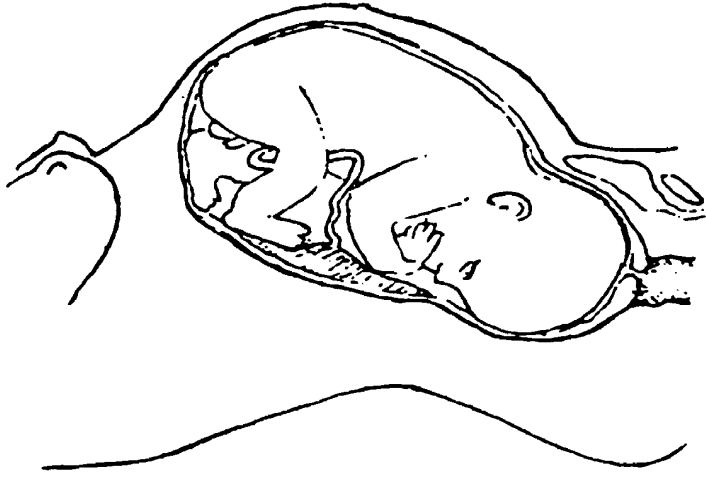
Watte bure bange saasa a toxon ga ni SIDA. Doxotoronun ma safaare kita watte ke yi. A ma sere su raga a kaman ga yille sahana. Watte ke da doxotoronun lasama.

Harisa tuwaanon do a safaaren muurunden wa me yi. Watte ke ra wa siino jeri ma tanmu kudene an faten di. Ken falle watte ke na ri bange, watunten na kara. A watti funcen ga na foren bonondi, an do sahan fate. A kaman na na watte su jaatigi ya ken

xobo saxan di walla xa yaalanaanon
maxa. Doxotoron baane ma faramasi
gaagaan baane ya na kun yittu wuti
moxon tu.

4. Watte yogo ra wa
furunfuncun
bagandini
saarekan noxon di.
Ken watte ga na
dalla, a ra wa
saarekan sutunu.
Saarekan (renga)
xa ga na suti,
yaxaren ra nta noxo wuttu.

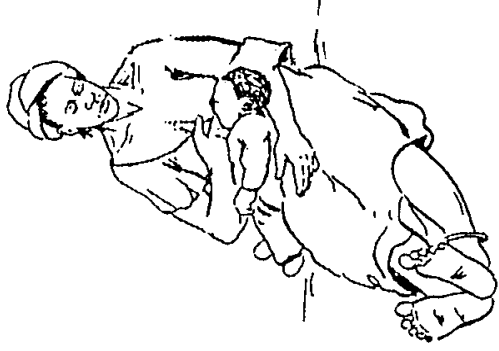

Watte ke falle:

Yugon do yaxaren su nan xawa jaarene
doome (pingunde) doxotoron ne. Yaxaru
yogonu wa a di, i ga na jaare i ra wa noxon
wuttu. Pingunden falle, furunfuncun ga ma
sanku su, booxonden (operenden) nan xawa
jaana yaxare ke yi. Doxotoron ra wa
saareka sutunten wupini. Booxonde ke ra
nta jaana doxotoronkan falle.

Ke natalinde wa a koyini ti renmen kije
saareye yi.

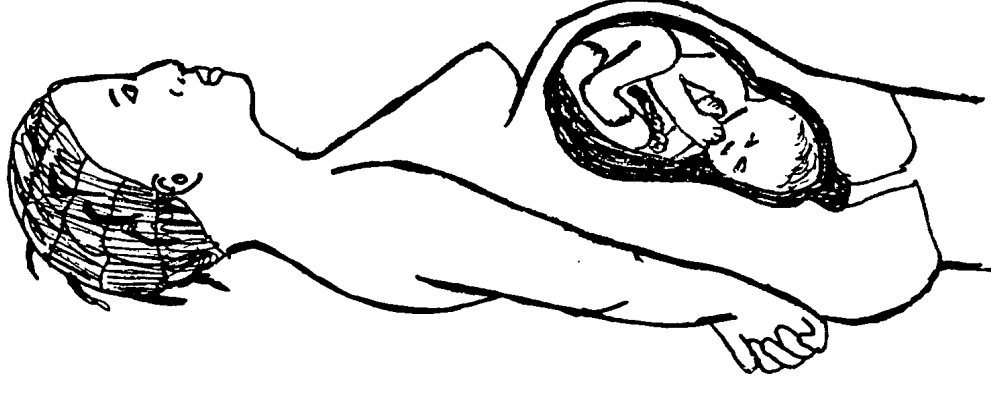
Kaagume su nan xawa du tangana ke watte yi. O nan xawa a tuunu watte ke ga jetini (janbene) o yi moxo be. Watte ke ra wa kitene saqalenmaaxu di yugo do yaxare naxa. Watte ke ra wa niini seren ŋa xa a muxunten ga a faten di. Ken saabu da, beesu nan xawa katta du da bawo watte ke kitene saqalenmaaxun ya di. Ken ya n sigi xadi yugon do yaxare, i filli su gan xawa jaarene doome. Watte ke nan gaba sere borokon ya yi Maali noxon di yere.

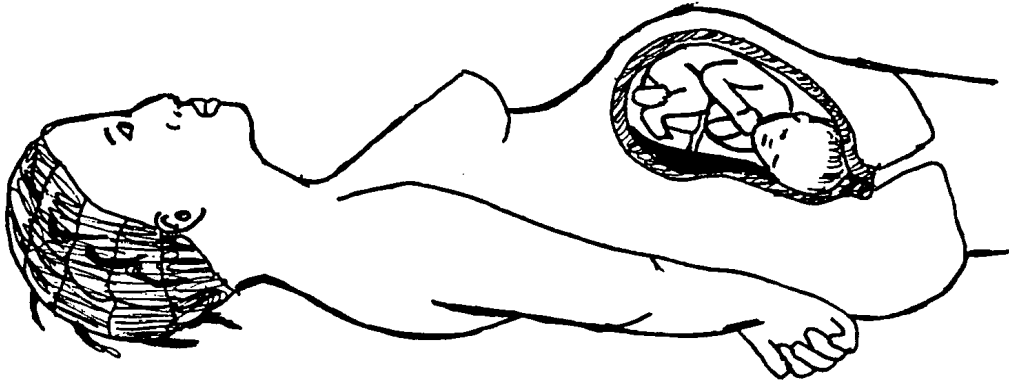
Manni na xosonden sababunu?

Fiinu sikki wa xosonden sababunu.

1. A sababun ra wa jaana renmen watuyen ŋa saaxen noxon di. Yaxaren xosonden sababun ga na ŋa ken ŋa, a ra wa yillene

Ke natalinde wa a koyini ti noxon wa xasu kabi ya.

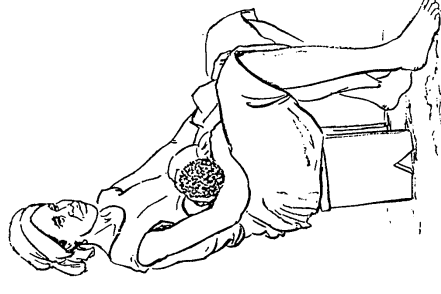
Ke natalinde wa a koyini ti noxon wa xasu segi ya.

noxon wuttu ken falle nan saare fo wo fo ga nta renmen do saaxen kitana.

2. A sababun ra wa kitene saarekan di. Ken ŋa, doxotoron nan xawa saarekan “operene”. Gelli yaxaren ga xosondi ta gabe, a nan xawa doxotoron tuyindini ken ŋa.
3. Wattu yogonu ra wa xosonden sababunu. Yogonu xa ra wa jetini saqalenmaaxun di. Axa na doxotoron tirindi kuudo axa soro filli di baane be ga ma saha ken nan tuyi.

Doxotoron yitti paamarinto watunden da.

Gelli doxotoron ga na pingunu naxati, karago ma tunmu yinme safa an da, an nan xawa i su wuttu. An ga na jaaranden joppa nan yille a walla saado yittun ga jemene, watten ra wa saagene katti an ŋa, do xadi, a ra

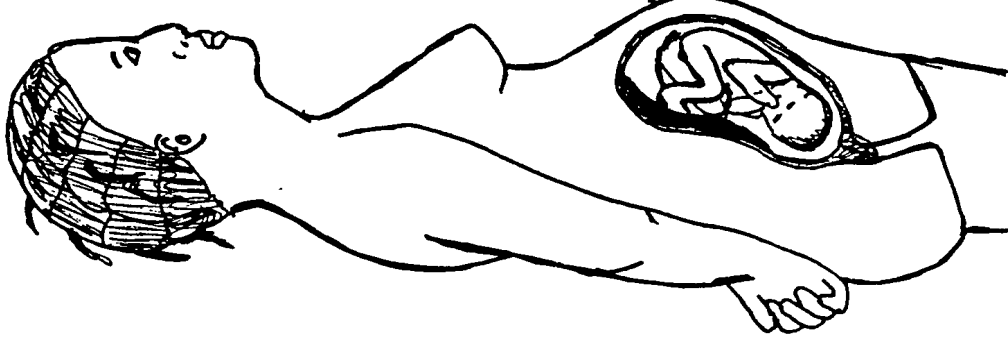

wa tallan xotono. Yittifuncun xa wuti moxon na ken moxo ya di. Doxotoron ga da haqe be ko yittun wutiyen ŋa, maxa dangi ken di. Maxa a haqen xa kontondi. An ga na a haqen kontondi, fo wa bakka yitten senben ŋa, ken di, an da an xaaalisin sedi xafu kafini an yonki sahan ŋa.

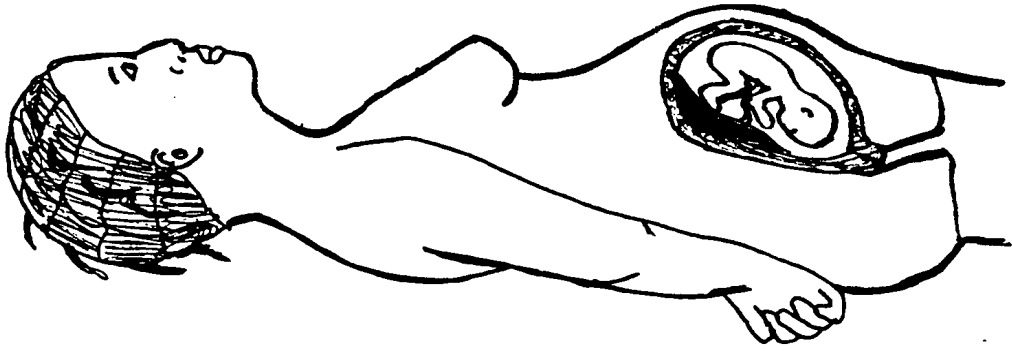
Nuxuntaaxu

Yaxaren nan gaba noxon kitana laadan joppeye bita tanmu do sikkandi katti a bita tanmu do tummundin ya. Selli watte ga nta saarekan ŋa, ji salaqa yogo wa bakka. An ga na ji salaqa ke wari bakka du ya, ken biren ya ni noxo wuti waxatin ŋa.

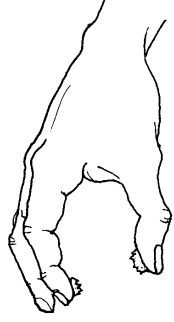
Yaxaren ga nta a mulla na noxo kita, a na ji salaqa ke koroosi. Gelli ji ke ga na xura nan singiti, ken wa a koyini ti noxon wuti biren dangi, a do yugon ra wa saqa na a ni a nta noxo kitana. Gelli ji ke xullen ga ni, a salaqaen ga ni do a jinman ga ni xoyi yaalo, ken biren ya ni noxo wuti biren ŋa. An ga nta a mulla na noxo kita an na bito naxati ŋa ken waxati falle an do yugo nan maxa

Ke natalinde wa a koyini ti noxon wa xasu neeri ya.

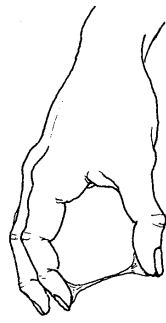
Ke natalinde wa a koyini ti noxon wa xasu tunmi ya.

Ji singitinte

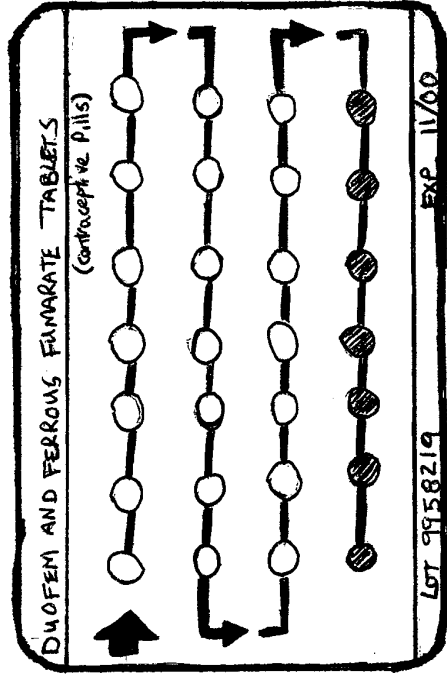
kafi. Ji xulle ke giyan ga na yille, salaxoye ga ntaxa a yi; noxon nta gaba wutini ken biren na. Natalindu beenu ga kaara 11, xa da i faayi.

Yaxaren ga a mulla na a tu gelli i nuxunten ga ni, a na xason ya jaaten ragana na a wutu a laada lagaren na. Gelli a ga da xasu sikki na na a jii a ma laadan wari, a na daga doxotoron ne. Doxotoron ga na i kitten saxu a saarekan kanma, a wa a alihaalan tuunu. A ga na tu ti saareka ke joppe xoorono, ken wure ni ti renmen wa a noxon di. Gelli fo ga ma kafi saarekan xooroyen na, a wa a jiiini fo yogo da yaxaren kaba i laadan walla. Ken fo yogo ra wa jaana watte ma foron konto yi. Yaxaren ga na noxon kita, a nan gaba a konbonun ga

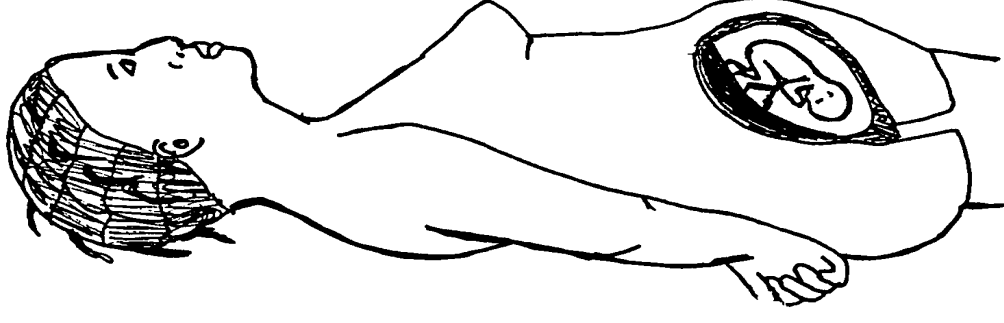

Ji salaqe

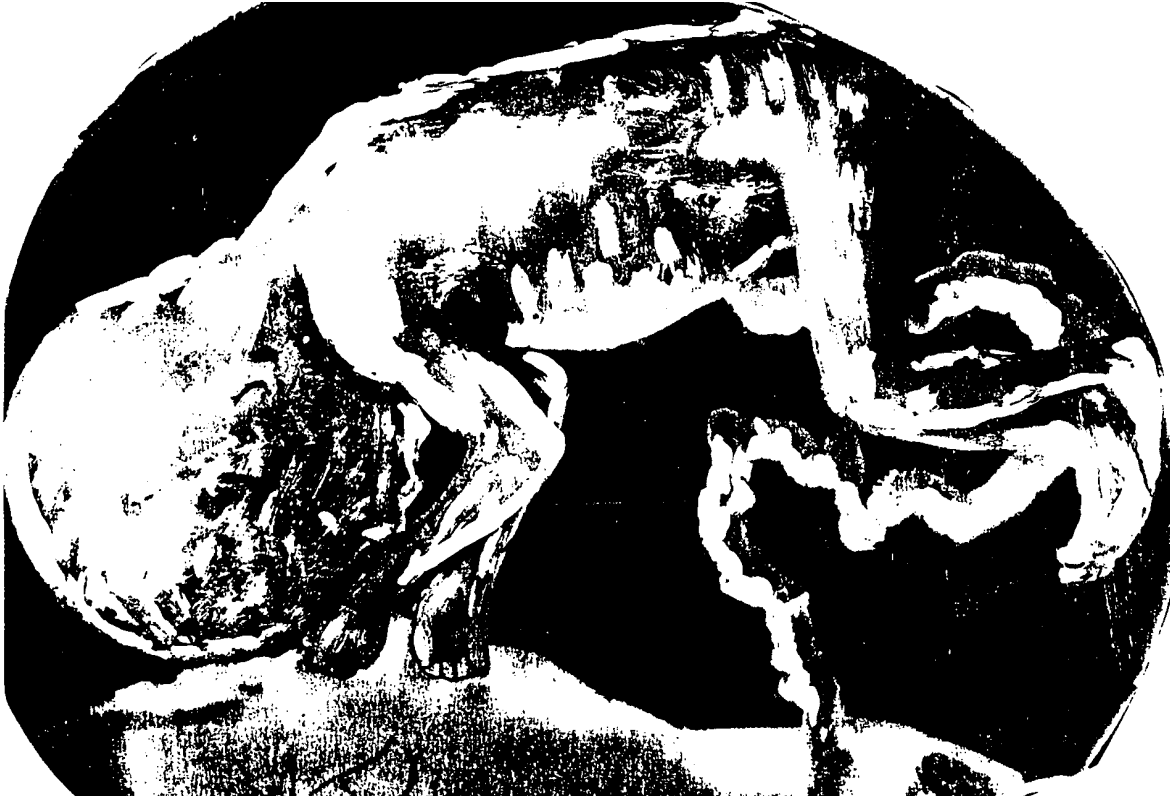
dinkono. Yogonu wa ficcene, segerun wa yogonu xa ragana na a ji i nta ficcene. Yaxaren ga nta a mulla nan sappindi, walla xa senbe ga nta a yi na nuxuntaaxun mupri na a sababun na watte yi, yittifuncu wa no, i ga yaxaren kabana na noxon wutu bire be a ga na ji yittu ku wuttu. A do i kiina nan xawa me faamunu saado a ga yittu ku wuttu. Xason di, koota su a ga na yittifuncu wutu, ken wa a kabana na noxon kita ken xaso noxon di.

Yittifuncu be ga noxowuttan kabana

Ke natalinde wa xasu karagi noxo koyini. Saaxen wa a tu keeta ti fo wa yonkene i noxon di.

Ke natalinde wa xasu naxati renme xooroyen koyini o yi.

Yaxaren ga na mungu ke yitte wutten ɓa hari koota baane, ken wa fiinun su ɓaxamini bawo a wa laadan walla ken sigira yi, ken falle, a ra wa noxon kitana. Xa a ga ma mungu yittifunce ke wuttunden ɓa hari koota baane, a nta noxo kitana. A ga na yittifunce ke wutten sigindi, a ra wa noxon kitana.

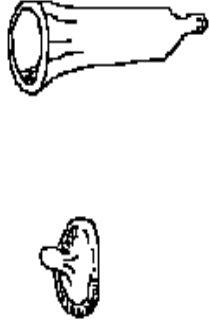
Yittifuncun xabiilanu filli ya na a di, i ga yaxaren kabana na noxon wutu, i ga i xilli ti “pili”.

- Xabiila fana, (natalinde be ga kaara 12 yi) ken wa wutini xason muuman noxon ɓa koota su funci baane, ken ga genne koyu naxati ya. Hari na yaxaren toxo laadan noxon ɓa, a wa a wuttu bawo yitte ke jaatanten ya ni na a gemundi koyu naxati ya.
- Xabiila fillandi, ken wutini koyu sikki ya noxon ɓa xason di. A ken nta wutini na yaxaren toxo laadan noxon ɓa.

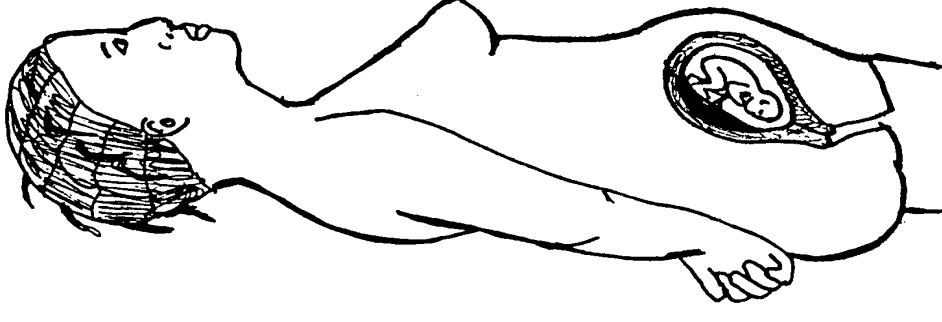
Yittifuncun xabiilanu ku di, xabiila fana ke ya siren ni na a sababun ɓa a wuti moxon

ɲa. Bawo a jaatanten ya ni na a gemundi xason ɲa, munguye nta jewu na yaxaren kita a wutunden ɲa. Ganta koyi sikkin yittifunce ke xallen ɲa, munguyen ra wa yaxaren kitana bawo a ga koyi baane be jaana a ga nta yittifuncun wuttu; fo ra wa saqa koyen kanma a maxa. Na an toxo yittifunce ke wutunden ɲa, an nan xawa du koroosini munguyen ɲa, bawo an ga na toxo mungunu i wutunden ɲa su, noxon nan jewu kitene.

Fo be ga yugon kabana na noxon taaxu yaxaren ɲa, ken ni ya a na manan ro du ya,

MANA: i ga xilli “préservatif” ma

Ke natalinde wa a koyini ti noxon wa xasu naxati ya.

i ga mana be xilli ti "préservatif" walla xa "condom" a do yaxaren ga na ni kafini. "Préservatif" ke wa kitene faramasinun di.

Ren gaben ga sere be maxa a ga ntaxa fo tana mulla, doxotoron ra wa yugon do yaxaren su ren kite killun siitini. Ken ɗa, an nan xawa a tuunu gelli an ga ntaxa nimisini do ren kiteye yi bawo ren kite killu ku siiti falle doxotoron maxa, an ra ntaxa renme kitana xadi. Doxotoronun ra wa axa xibaarini siri axa bangeyun kanma.

Manni na foron joqen kijana yaxaren ɗa?

1. Saareye gaben wa foron joqen kijana yaxaren ɗa, ma a ga na a ji a ga yigandi siren yigana na xatin xa mini.
2. Yaxaren wuyun ga ma siino tanmi do segu baga, a ga na noxon wutu ken xa ra wa foron joqen kijana a yi. A renmen xa, a nta gaba a ga yonki saha kitana. An ga na yaxare yaxi a ga siino tanmi do naxato yi, a ga na noxo wutu ken siine yi, ken ra wa foron joqen kijana a yi saare biren ɗa.

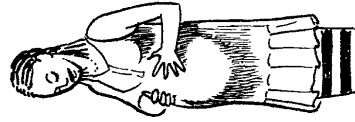
Ke natalinde wa xasu sikki noxo koyini o yi. Leminen joppe xoorono. Ken biren ɗa, doxotoron ra wa a tuunu gelli noxo ga ni ma noxo ga fe.

3. Yaxare be ga da renmen gaben saara, a wuyun ga na dangi tannaxate siine di, a ga na saare; a nan xoto a ga yonki saha kitana. Ken xa ra wa foron joqen kijana

A NAN GABA SAARAYEN NAN XOTO

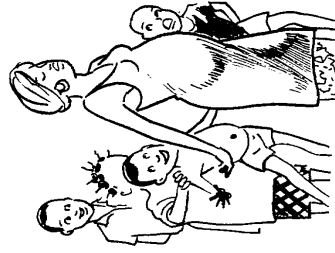
KU NUXUNTO MAXA

Yaxannen
Saareyi Fana

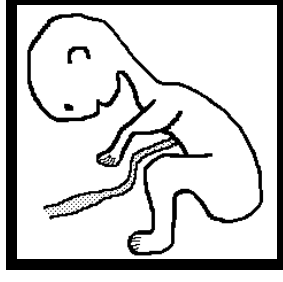
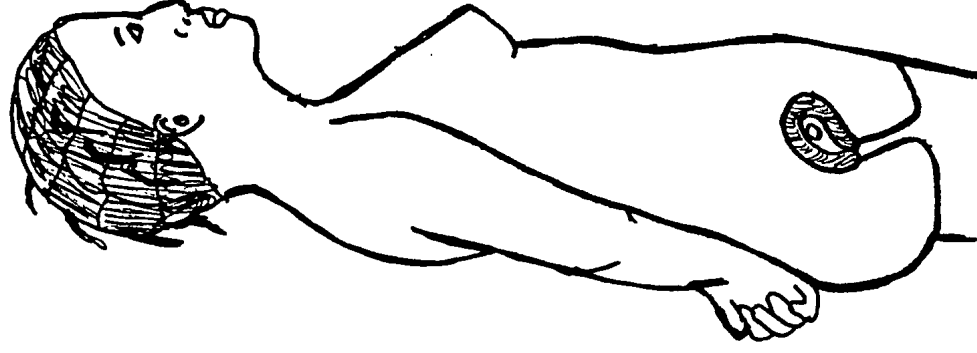

A wuyin ni siino
14 katti 17 yi.

Yaxarin Xooore
Saareyi Lagaru

Ke be ga da renmen
gaben saara, a wuyin
dangi 40 siine yi.

Natalinde be ga
noogen na, a wa a
koyini ti noxon wa
xasu filli ya. Ke
be ga teyen na, a
wa xasu filli renme
koyini o yi.

Yinkollan do

taanun do kittun wa a yi; kafini sondonmen
do foren na. A roxen ni xa a wa natalinde ke
bakka xooroye di.

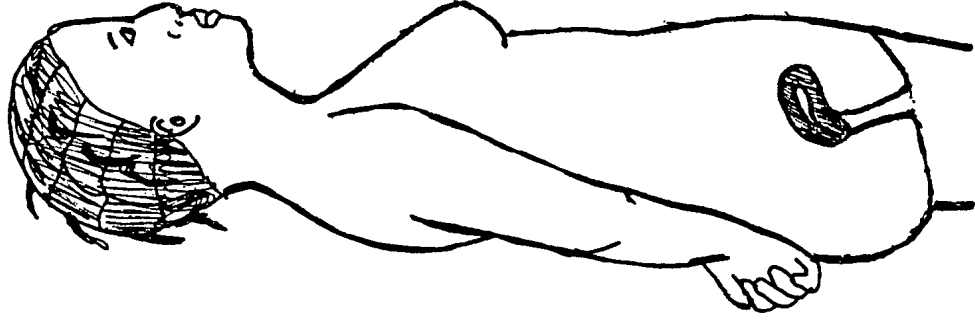
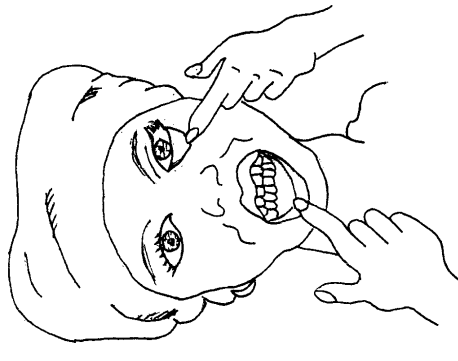
a yi, ma a ga na a jiri a ga yigandi siren yigana na xatin xa mini.

Foren kontoyen tuyini kan moxo?

A wa tuyini yaaxan wuredun faten di, do digija, do segepu. A ga na jiri ga xura siri, foren kontoyen ya ni. Walla xa an ga na soomon faten do digijan tirinqisi, tirinqisinden falle, an ga da foron killen wari ken sigira yi, a wure ni foren ma gabo. Fore gabe ga nta an di, tiirun wa an ragana; fanka nta an di, an fiinun su xa nan

Foren Kontoyen Taagumansu

- Yaaxen wuredu faten ga xura.
- Digijan ga xura.
- Segepun ga xura.
- Tanpiyen do lanpuntaaxu.

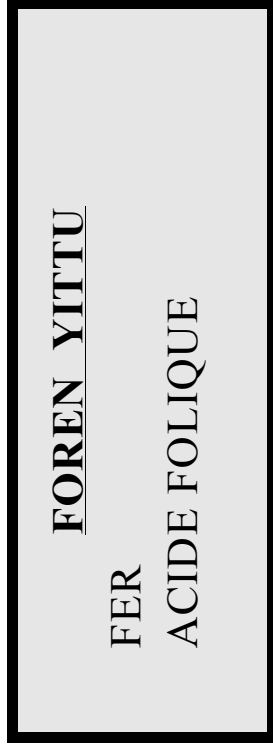

Ke natalinde wa a koyini ti noxon wa xaso baane yi. A xooroyen wa xoyi yilli funcen moxo. Hadamarenme giya su nta a yi.

mula. Ken watte wa xilli ti: foronkonto. Foronkonton nan gaba yaxarun ya yi, xa a wa yugun kitana, a wa lemunun xa kitana. Foronkonton ga sere be yi, a wa a kaman walla doori yigeyen ɗa (tuxa, gidi mulle, doore); ken xa nta fo sirono foren ɗa.

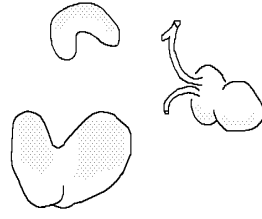
Safaaru beenu ga fo kappa foren ɗa:

I wa kitene faramasin ɗa. I toxon ni mexe (le fer) do asidi foliki (acide folique).

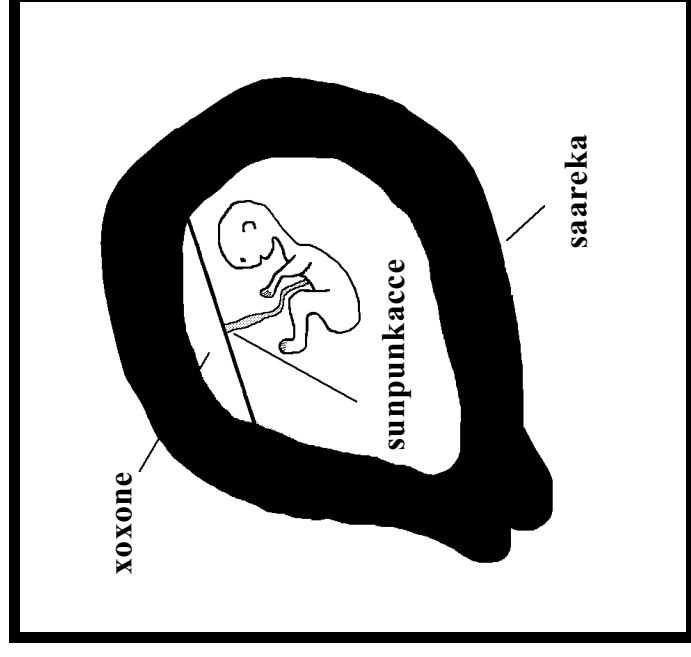
Doxotoron ra wa axa faamundini ku safaaru wuti moxon ɗa.

Gelli faramasi ga nta axa deben di, axa ra wa butte buyinte ma butte soronten yigana, walla xa sondonme ma

faradinlenme, kun su xa ni

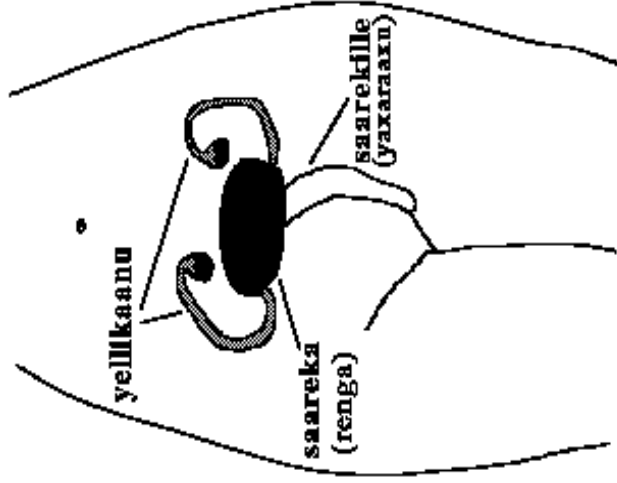
ga saarekan wuredun ɗa, ken ni yaxaren saarekillen ya (yaxaraaxu). Yelle be ga bakka yellinkan di, ken yelle do yugon menin ga ma gemu, ken yelle ya n bonno, ken falle, yaxaren na ri laadan wari. Xa yelle ke do yugon menin ga na gemu nan kafi me yi, ken ya n jaana noxon ɗa, sonkan xa na ɗa saarekan noxon di.

Ke natalinde wa renmen soxu moxon koyini saarekan noxon di.

(9) do bito tanmi (10) ya. Xa yaxaru yogonu wa saarene 280 bito kaane, yogonu xa wa dangini 280 bito di.

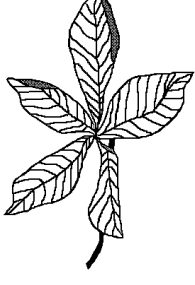
Ke natalinde wa yaxaren noxon tage moxo koyini. Noqu binne, ken ni sumalle ya yi renmen ga saqa a noxon di. O ra wa tiini ken ni “saarekan” ya walla xa “renga”.

Xutunxuta yogo wa saareka ke kaaron filli baananbe su ya i ga xilli ti "ovaire" (yellinkaanu). Noqu gille mise be

safaare siru ya foren da.

Axa ga ma kun su kita, deru yogonu wa seren foren gabondini xoyi

kiide, molle, faatatan do siire dere.

Yigefo tananu xo tiyen do tamaren do tigan do mollo, kun xa ni safaare sire ya

foren da. Xa butten do sondonmen do faradinlenmen ya n fasu diinanta ku kuttu su ya. Sere be ga dooren yigana, a nan xawa yigandin xabiila gabe yigana kafini safaaru beenu ga fo sirono foren na. Sere ke nan xawa doori yigeyen walla. Ken sere ga na foren gaben kita, a yonkin wa sahana.

Yaxarin nuxunten safaaru:

Yitten su feti yaxarin nuxunten yitte yi. A ga na yitten wutu, yitte ke wa kijene a saarekan xa yi. Yittu yogonu nta siri ti

leminen ɗa saaxen noxon di. Saado a ga yitte wuttu a na doxotoron tirindi fina. Yittu beenu toxon ga ni "tétracyclines", i ga wattu yagonu jaarana xoyi: texuye, nuxudunwure, togotokke, tanji killun watte...; yaxarin nuxunte nta xawa kun yittu wuttu doxotoron ya ga ma a jaamari falle. Maxa yitte wutu an ga nta yitte be tu. Maxa yitte xobo abada yitti yaalaanon maxa.

Yitte be ga yaxarin nuxunten foren senondini, ken nan siri ti a renmen xa yi, bawo a wa fo kappa renmen do saaxen su foren ɗa. Yittu beenu ga fo kappa foren ɗa, yaxarin nuxunten nan xawa kun ya wuttu. Niwakini, i ga tini "chloroquine" faransinxannen ɗa, a nan siri ti yaxarin nuxunten renmen ɗa gelli saaxen ga funcu sikki wuttu koye su noxon di. A wa renmen do saaxen su kisini samaaman tewoyen ɗa. Yaxarin nuxunten ga na wati, a renmen xa ra wa watini. Niwakinin wa fo sirono

3. Noxon kaawayen feti duran baasi ya xa a ra wa yaxaren tanpindini. Sengeten do fanson nan siri ti noxo kaawayen ɗa.

4. Taanun fankayen feti baasi ya. Nuxunte nta xawa dallana sikki, a nan xawa saqa ya. A nta xawa sappe tana yigana maxafon sappen falle.

Nuxunten saare biren tuyini kan moxo?

Na a joppa laada lagaren koota fanan ɗa, kamo filli do tansege (280) bito ga na tinme, nuxunten nan xawa saarene. Ken wa genme 40 koye yi, ken wa genme xasu kabi

Saare Waxatin Xensenden Moxo

An na xasu sikki yiriga gelli laada lagaren koota fanan ɗa yillene falle. An na saage bito ɗeri kappa a yi ken moxo.

Misaale:

An laada lagaren koota fanan ga ni annabinyaqe kabu. An ga na xaso sikki bagu ken ɗa, a wa jaana baanan kabu. An ga na bito ɗeri kafu a yi, an nan xawa saarene katti

Doxotoron ga nuxunto beenu noxon booxono na i saarandi.

Doxotoronun ra wa yaxaren noxon booxono na a saarandi. Saareyen ga na xoto yaxaru beenu maxa, ma i ga ma demu na renme kita, ken nan gaba kun ya kitana. I ga ma daga doxotoron ne su, i do i renmen su ra wa kalla. Ken booxonde toxon ni tubaabun xannen di ti: "césarienne". Booxonde ke ga na ji paana, doxotoron wa xenqon yittun roono yaxaren ɓa na a xenqendi. Yaxaren ga na xenqe, doxotoron na i gollen dabari. A ga na renmen bagandi saaxen noxo, a na yille saarekan do noxon su lippi.

Booxonden ga na ɓa saado renme ke ga kalla, toora su nta riini renme ke kita. Jalan ga na dalla ta di su, doxotoron wa a ɓiini renmen ga kara, xa fo nta saaxen kitana.

O nta xawa kanna nuxuntaaxu yi:

1. Noxon ga na kine waxati yogo yi, gijinmen bonteyen feti baasi ya.
2. Xoodon watten xa feti baasi ya.

yaxarin nuxunten do i renmen ɓa gelli a ga na doxotoron ɓaamariyen batu.

Foren Yittun do Niwakinin nan siri ti nuxunten ɓa.

XA an nan maxa yitte tana su wutu,

A tuyini kan moxo ti renme be ga saaxen noxon di, ti a sahanten ni?

1. Noxon ga na xasu karagi kita, renmen soxu moxon wa yillene, do a wa saagene du yonkono saaxen noxon di. Saaxen ga ma yonkoye tu du yi, a nan xawa dagana jewaye di doxotoron ne. Na a wutu xasu karagi ya, renmen nan xawa du yonkono saaxen noxon di ma a saare koota, selli toora ga nta renmen ɓa.
2. Doxotoron nan xawa nuxunten faayini xaso su di na a tu gelli a ga jemu di. Doxotoron ga na watte wari nuxunten

ɓa, a nan xawa a tuyindini saado fin ga xotono. Doxotoron na faayindi kahitin kini a yi. A nan xawa na doxotoron digaamun batu.

O ga riini alihaalalanu beenu ko, yaxare be ga na jji kun di; a nan xawa dagana bire su doxotoron banɓen ɓa. A ga na faarati doxotoron di, ken nta siri ti a yi.

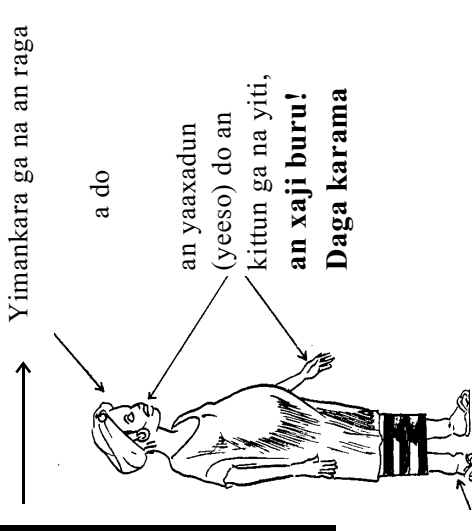
1. Yaxare be noxon ga dangi xasu tunmi di foren ga finna bakka a yi, a nan xawa dagana doxotoron ne.
2. A ga na jin joxu na a jji a ma saare, ken xa nan xawa koroosini doxotoron ne.
3. Yaxarin nuxunten sunpon wure ga na jji a mamana jala ga fe, a deɓe karaman ɓa doxotoron ne.
4. Bito dantanto yaxaren saare falle, a ga na tewoyi; a deɓe doxotoron ne.
5. Nuxunten yaaxudun (yeeso) ga na fanka, yinmankaran ga a yi, a kittun xa ga fanka, a nan xawa dagana doxotoron ne. A taanun ga na fanka na a jji a yaaxudun

(yeeso) ma fanka ken feti toora yi. Yaxarin nuxunten taanun nan gaba fankana.

6. Yaxaren ga na saare, xoxonon ga ma ri, a deɓe doxotoron ne.
7. Yaxaren saare falle foren ga finna bakka a yi, a deɓe doxotoron ne.

Nuxunten Watti Xooren Taagu-

An noxon ga na joofe xasu ɓeri ya ma saareyen koota, an na du koroosi siri selli ku wattu taagumansu ga na bange an ɓa.

An taanun baane ya ga na yiti, ken feti fo bure yi.